

JURYRAPPORT 14^E NICO SCHEEPMAKER BEKER

Vakprijs voor het beste sportboek 2016

De jury van de Nico Scheepmaker Beker heeft dit jaar in totaal 45 inzendingen ontvangen. Bij elkaar opgeteld zijn dat meer dan tienduizend pagina's. Voetbal- en wielerveden zijn, zoals ieder jaar, ruim vertegenwoordigd (25 over voetbal en 9 over wielerveden).

De sportbiografie blijft onverminderd populair onder de sportschrijvers: o.a. Hennie Kuiper, Peter Sagan, Foppe de Haan, Rob Rensenbrink, Leen Pfrommer, Enith Brigitha, Maartje Paumen, Stefan Petterson, Rico Verhoeven en Klaas Pander worden geportretteerd.

Enkele boektitels sprongen deze jaargang meteen in het oog, zoals de Hard Gras-special met een studie naar de ontstaansgeschiedenis van het voetbal. Respect voor de noeste arbeid van Jan Luitzen en Wim Zonneveld. En voor het eerst in het 14-jarig bestaan van de Nico Scheepmaker Beker is een atlas ingestuurd, de Bosatlas van het Nederlandse Voetbal.

Bij de inzendingen komen – naast voetbal en wielerveden – ook sporten als hockey, zwemmen, schaatsen, kickboksen, de Formule-1 en poker aan bod.

De jury is enthousiast over de toenemende belangstelling voor het schrijven en lezen van het sportboek. Daarbij past echter ook de kritische noot dat sommige boeken – we noemen geen titels – langdradig en/of voorspelbaar waren, zonder duidelijk dragend idee. Wij roepen uitgevers op te blijven investeren in oorspronkelijkheid en onverwachte dwarsverbanden en zo auteurs de kans te geven om in de geest van Nico Scheepmaker sportverhalen op te diepen geschreven vanuit een bijzondere invalshoek of geplaatst in een nog niet eerder gevonden perspectief. Want één ding staat vast, er is een groeiende markt voor kwalitatief goede sportboeken.

De jury heeft uiteindelijk zes boeken genomineerd die aanmerking komen voor de titel Sportboek van het Jaar. De genomineerde boeken bestrijken het brede palet aan sportboeken in de Nederlandse taal, ingezonden door uitgevers in Nederland en Vlaanderen. Onder de nominaties vinden we literaire boeken waarin de verbeelding aan de macht is (Meisjes in blessuretijd en Lance), boeken met een ijzersterk en/of maatschappelijk relevant verhaal (All-In, Royston en Deal) en een boek waarin - prachtig vormgegeven – encyclopedische kennis wordt gepresenteerd (De Bosatlas van het Nederlandse voetbal).

All-In. Een reis door de wereld van het poker – Sander Collewyn (Ambo Anthos)

All-in is een boek op de grens van sport en kansspel. Sportjournalist Sander Collewyn begint - niet gehinderd door enige kennis - voor zijn opdrachtgevers te schrijven over poker. Hij sleept ons in All-In mee in zijn ontdekkingsstocht langs treurige pokertoernooien in België tot en met de paleizen en ordinaire poolparty's in Las Vegas en de Bahama's. Om het spel én de opwinding over de mogelijkheid van het winnen van grote geldbedragen beter te begrijpen gaat hij zelf pokeren, online en in Amsterdamse café's.

Collewyn beschrijft smakelijk de psychologische oorlogsvoering aan de speeltafel met kansloze amateurs als hijzelf die meedogenloos worden leeg getrokken door de vaak weinig sympathieke professionals. Ook laat de auteur zien dat zeker de helft van wat we zien nep is en hoe commerciële pokergrootmachten alles uit de kast trekken om mensen te verleiden tot het online verspelen van hun kapitaal.

Als leek is het makkelijk om je te identificeren met de hoofdpersoon. Een echte page-turner voor iedereen die gefascineerd is door de wereld van het poker. Een verfrissend eerlijk en soepel beschreven reis door het weinig aantrekkelijke universum van het internationale poker. Sander Collewijn bewijst dat een goed sportboek niet altijd over voetbal of wielrennen hoeft te gaan.

De Bosatlas van het Nederlandse Voetbal met teksten van Jurryt van de Vooren (Noordhoff Uitgevers)

Het Nederlandse voetbal in kaart gebracht. Nooit eerder is zo systematisch de kaart van Nederland als centrum van het voetbaluniversum ingekleurd, vergezeld van feiten die de geschiedenis verklaren en hedendaagse trends belichten. Volgens de jury van de Nico Scheepmaker Beker een heuse wereldprimeur! Nergens ter wereld is eerder zo'n prachtige, thematische voetbalatlas verschenen. In deze Bosatlas staat alles wat je altijd wilde weten over het Nederlandse voetbal, maar nooit op Google kon vinden. Dat en heel veel meer biedt dit naslagwerk waarin de verhalen zijn geschreven door sporthistoricus Jurryt van de Vooren.

Welke voetballers kregen een standbeeld en waar staan die? Naar welke landen en clubs vertrekken Nederlandse spelers en coaches? Waar staan en stonden voetbalstadions? Wie heeft het meeste geld? Waar voetballen de vrouwen? Maar ook: hoeveel kilometer legt een voetbalverslaggever van de NOS af in een jaar? Een schat aan informatie over onze populairste sport wordt op een schitterende manier gevisualiseerd in mooie kaarten, grafieken en tijdlijnen. In een vormgeving zo mooi dat je de pagina's aan je muur zou willen hangen. Een atlas om je dagen in te verliezen.

Deal. Met Rob Jansen achter de schermen van het topvoetbal – Michel van Egmond (Voetbal Inside)

Michel van Egmond flikt het opnieuw! Dit keer krijgt 's lands productiefste en meest geliefde sportschrijver ogenschijnlijk ongelimiteerde toegang tot het leven en werk van voetbalmakelaar Rob Jansen. De auteur volgt Jansen als een vlieg op het behang. Dit levert verbijsterende verhalen op over de machinaties rondom spelerstransfers in het Europese voetbal.

Van Egmond probeert te achterhalen hoe en waarom Jansen de door zijn vader Karel gerunde algemene spelersbelangen behartigende vakbond VVCS veranderde in een uiterst lucratief spelersmakelaarskantoor waarbij miljoenen worden verdiend met transfers. Hij luistert live mee met de eindeloze stroom telefoontjes van onrustige spelers en coaches op zoek naar groenere velden. De journalist schuift aan bij etentjes waarin internationale topcoaches aan Jansen wensenlijstjes voor versterkingen voorleggen. Hij hoort en ziet hem overal in Europa handig het vaak duistere spel spelen rond de miljoenentransfers waarin iedereen een graantje mee wil pikken. In de stijl van een soepel in slalom tegenstanders uitkappende en rap naar voren sprintende vleugelverdediger, geeft Van Egmond een uniek inkijkje in het wheelen en dealen van een van de grootste makelaars in het Europese voetbal. Van Egmond bewijst met zijn vlotte, toegankelijke stijl en scherpe observaties wederom één van de beste sportauteurs van Nederland te zijn. Deal is een aanrader voor allen die blij zijn dat uiteindelijk voor iedere voetballer de bal rond is, wat zijn prijskaartje of dat van zijn makelaar ook is.

Lance; the Rise & Fall in 14 Songs – Bert Wagendorp en JW Roy (De Muur/ Excelsior)

Het verhaal van Lance Armstrong is bekend, maar nooit werd het zo origineel te boek gesteld als in Lance; the Rise & Fall in 14 Songs. Nu eens geen uitputtende biografie, maar een wielerven in veertien episodes. Bert Wagendorp heeft zijn diepe kennis van de wielersport in het algemeen en de Armstrong-geschiedenis in het bijzonder teruggebracht tot de belevingswereld van de sporter en zijn fan in de persoon van een ruwe bolster Texaanse kroegbaas. In korte, krachtige en prachtige theatermonologen doet deze stereotiepe Texaan uit de doeken waarom zijn bewondering voor Lance alleen maar groeit met iedere vuile twist in de saga rondom de succesvolste valsspeler uit de

sportgeschiedenis. Het verhaal van Lance Armstrong leent zich als weinig andere voor een rockopera met z'n 'over lijken'-ambitie, randje van de dood tegenslagen, hoogmoed, bedrog en verraad. Journalist Bert Wagendorp en componist JW Roy hebben die rockopera als eersten glorieus te boek gesteld en op cd gebrand en zo hun professionele genres verrijkt en op uitermate oorspronkelijke wijze met elkaar verbonden. Een bekend verhaal in een nieuwe aantrekkelijke jas. Met de uitbundige vorm van de rock-opera wordt de lezer troost en berusting geboden. Een verslag van sport op hoog niveau door middel van verbeelding op hoog niveau.

Meisjes in Blessuretijd – Carolina Trujillo (Ambo Anthos)

Autofictie van Carolina Trujillo. De wereld van de sport bekeken vanuit een unieke Uruguayaans-Nederlandse haat-liefde verhouding tot voetbal in de wereld van alledag. Durfden alle sportschrijvers af en toe maar eens zo van het gebaande pad af te raken als Carolina Trujillo! Haar verhalen gaan over de historische overwinning van het Uruguayaans nationaal elftal op de Brazilianen, over het bijten van Suárez, over dromen van het eerste van ADO en het coke gebruik van Maradona, maar eigenlijk ook helemaal niet. Eigenlijk gaan alle verhalen alleen maar over de kleine en grote drama's in het leven van Trujillo zelf. Door verhalen uit de sport volledig te verweven met haar persoonlijke gedachten en emoties tijdens haar vlucht als jong meisje met moeder en zus uit Uruguay, hun verblijf in asielzoekerscentra, haar eerste liefde en haar verlies in een verwoestende verslaving, plaatst ze de sport terug waar die hoort: als belangrijkste bijzaak. Met prachtige, brutale en virtuoze verhalen dringt Trujillo met verve door in het door mannen gedomineerde wereldje van sportschrijvers.

Royston – Hugo Verkley (Drenthe BV)

Rise and fall van een topvoetballer. Royston Drenthe laat zich in het boek van Hugo Verkley niet zo gemakkelijk in de ziel kijken als anderen in verwante verhalen, maar dat maakt 'Royston' niet minder intrigerend. Als zoon van een Rotterdamse drugsdealer die al jong vermoord op straat ligt, begint Drenthe met niks en hoewel hij dol is op dure klokjes, feestjes en auto's, lijkt geld geen moment een drijfveer en eindigt hij ook weer met niks zonder daar mee te zitten of over te klagen. Royston wil plezier hebben en als het voetbal hem dat niet meer biedt, is hij er resoluut klaar mee. Dat journalist Hugo Verkley ook cultureel antropoloog is, moet de reden zijn dat hij meeloopt met Drenthe zonder ook maar een moment te moraliseren. Verkley maakt van een voetballer die lang alleen een raadselachtig verhaal was over die jonge, talentvolle Feyenoorder die voor veel geld naar Real Madrid vertrok om daarna nooit meer aan de top te presteren, weer een mens van vlees en bloed. Een even fraai als hard impressionistisch portret van een gedoofde ster.

Namens de jury,

Ad Melkert (voorzitter)
Wilfred van Buuren (sporthistoricus)
Marie-José Kleef (journalist)
Gert-Jan van Tilborg (boekhandel Donner in Rotterdam)
Renate Verhoofstad (sportjournalist).